

TIROLSKA DEKLARACIJA O gorskih športih

V preteklosti je bila skupnost gornikov in plezalcev majhna in tesno povezana, tako da je bilo zelo preprosto razpravljati o etiki, pravih vedenja in merilih za vrednotenje vzponov. Dandanes pa število tistih, ki se ukvarjajo z različnimi gorskimi športi, skokovito narašča. Potovanja s celine na celino so vse enostavnejša in privošči si jih lahko mnogo več ljudi, kot pred desetletji. Tradicionalni načini prenašanja vrednot gorništva in alpinizma na mlade rodove se obnesejo več. Zato je nujno, da izoblikujemo in zapišemo naše skupne vrednote, etiko in merila. Samo tako bomo v gorah ohranili tisto, kar nam vsem veliko pomeni.

Doug Scott

“Prihodnost gorskih športov” so organizatorji naslovili mednarodno posvetovanje, ki je potekalo v okviru prireditev mednarodnega leta gora od 6. do 8. septembra 2002 v Innsbrucku na Tirolskem. Posvet so skupno organizirali Avstrijska in nemška planinska zveza ter tirolska deželna vlada, sodelovala pa je tudi mednarodna gorniška zveza UIAA. Ob koncu posvetovanja so udeleženci, med njimi številni najuglednejši alpinisti, predstavniki gorniških združenj in politiki iz raznih držav sveta, podpisali »Tirolsko deklaracijo« - listino, ki naj bi bila temelj etičnega ravnanja v gorah in tudi meril za vrednotenje športnih dosežkov v gorah.

»Spreminjanje vrednot in načina življenja sodobne družbe se odraža tudi na gorskih športih oziroma pristočasnih dejavnostih v gorah. Ob vse večji ekološki osveščenosti plezalcev in obiskovalcev gora se na primer vprašanja, povezana s splošno dostopnostjo posameznih predelov gorske narave, zastavljajo v povsem novi luči. Razprave o vrednotenju alpinističnih vzponov, o plezalskih stilih in etiki v stenah so dodobra razvnele mednarodno alpinistično in gorniško javnost. Že dalj časa se nekateri sprašujejo, ali je etično uporabljati pri vzponih svedrovce, stalne vrvi in dodatni kisik – in če že, kako potem ovrednotiti vzpone, opravljene s takimi pomagali. Sodelovanje plezalcev in alpinistov s podjetji, ki jih finančno podpirajo in jim plačujejo odprave, je odprlo celo vrsto vprašanj. Navsezadnje pa tudi splošna otopelost sodobne družbe načenja tradicionalne gorniške vrednote, kar povzroča med njihovimi zagovorniki vse večjo zaskrbljenost.« so organizatorji zapisali v vabilu vsem gorniškimi organizacijam, naj sodelujejo s predlogi in pripombami na »Gorniški kodeks« - osnutek dokumenta, ki so ga predložili v javno razpravo na zasedanju Skupščine UIAA konec leta 2001. Ta prvi osnutek besedila je kasneje doživel mnoge pripombe, dopolnila in spremembe. Posvetovanje v Innsbrucku je bilo vsebinsko zelo zanimivo in nemalokrat polemično – 8. septembra 2002 pa so udeleženci slovesno podpisali »Tirolsko deklaracijo« - dokument, ki naj bi postal merilo vedenja v gorah in vrednotenja gorniških dosežkov.

Tirolska deklaracija

Po svetu se z gorništvom, športnim plezanjem, alpinizmom, pohodništvom in turnim smučanjem ukvarja na milijone ljudi. V mnogih deželah so gorniške dejavnosti pomemben sestavni del načina življenja. Le malokatera dejavnost temelji na tako raznoterih vzgibih in razlogih, pa tudi ciljih, kot prav gorništvu. Posameznikom gorništvu v svojih raznoterih oblikah omogoča, da dosejajo skrajne meje svojih zmožnosti, po drugi strani pa je lahko tudi izjemna rekreacijska dejavnost, ki jih spremlja vse življenje in jih bogati in osrečuje. Motivi za zahajanje v gore in plezanje so lahko zelo različni: od čisto zdravstvenih in kondicijskih, do čistega užitka v gibanju, sožitja z naravo in druženja z gorniškimi tovariši, pa tudi iskanja pustolovščin in odkrivanja novega.

Ta deklaracija, ki so jo na zasedanju v Innsbrucku podpisali najuglednejši predstavniki gornikov iz različnih dežel, vsebuje niz etičnih načel in vrednostnih meril, ki naj postanejo temelj dobrega vedenja v gorah v 21. stoletju. Tirolska deklaracija ni pravilnik ali seznam moralnih naukov. Predvsem vsebuje naslednje:

1. opredeljuje temeljne vrednote gorništvu in gorskih športov
2. opredeljuje načela in merila vedenja v gorah
3. opredeljuje etična merila za ravnanje v kritičnih situacijah

4. opredeljuje etična načela in merila, po katerih naj javnost ocenjuje in presoja ravnanje gornikov in alpinistov v gorah
5. služi predvsem mladim, da se seznanijo z vrednotami gornišтва

Eden od ciljev Tirolske deklaracije je seznaniti javnost in ljudi, ki zahajajo v gore in območja naravnih sten, kako čudovite možnosti ponujajo gore in gorniške dejavnosti za osebno rast in lepa doživetja, doseganje ciljev in hkrati tudi medsebojno spoznavanje in spoštovanje med gorniki, med različnimi kulturami, pa tudi med ljudmi in naravnim okoljem.

Tirolska deklaracija ni nastala čez noč. Je zapis etičnih načel in vrednot, na katerih temelji gorniška kultura in ki so izoblikovane tako, da ustrezajo sodobnemu človeku in načinu življenja, hkrati pa ohranjajo mnoga nenapisana pravila, na katerih že dolgo temelji ravnanje gornikov. Nekatere vsebine Tirolske deklaracije se nanašajo na dejavnosti vrhunskih alpinistov, ki segajo po ekstremnih podvigih in dosežkih. Toda večina njene vsebine je namenjena prav vsem, ki zahajajo v gore. Načela Tirolske deklaracije veljajo za vse – pa naj gre za sprehajalce, planince, pohodnike, plezalce, alpiniste ali turne smučarje, ne glede na deželo, od koder prihajajo, vero, narodnost ali osebne sposobnosti.

**Razširite svoje meje,
opogumite se
in odpravite se proti vrhu!**

Tirolska deklaracija je poziv vsem, ki zahajajo v gore:

- da sprejmejo tveganja, pa tudi odgovornost za svoje ravnanje
- da uskladijo svoje cilje s svojimi sposobnostmi in opremo
- da ravnajo častno in o svojih dosežkih poročajo pošteno
- da si prizadevajo za pravilno ravnanje v vseh okoliščinah in se nikoli ne nehajo učiti
- da so skrbni, sočutni in tovariški in zmeraj pomagajo drugim, če so pomoči potrebni
- da spoštujejo in ohranjajo neokrnjeno naravo gora in sten
- da podpirajo lokalne prebivalce pri njihovih prizadevanjih za trajnostni razvoj in boljše življenje

Tirolska deklaracija temelji na naslednjih vrednotah:

- **ČLOVEKOVO DOSTOJANSTVO** - Ljudje se rodimo svobodni in enakopravni, s temeljnimi človekovimi pravicami, ki jih je treba spoštovati in z vsemi ljudmi ravnati v duhu bratstva. To še posebno velja za odnose med spoloma.
- **ŽIVLJENJE, SVOBODA IN SREČA** so temeljne pravice vsakega človeka. Naloga vseh, ki zahajamo v gore je, da tudi drugim priznamo pravico do življenja, svobode in sreče ter si prizadevamo, da bi zaščitili pravice domačinov na gorskih območjih.

- **NEDOTAKLJIVOST NARAVE** - Ohranjanje narave sodi med temeljne vrednote gorništvu. Gorniki smo zavezani k varovanju kar se da nedotaknjene, naravne podobe gora in sten. Zato si moramo zmeraj prizadevati za varovanje biološke pestrosti, ogroženih vrst živali in rastlin, pa tudi pokrajinskih vrednot.
- **SOLIDARNOST** - Gorniške dejavnosti omogočajo spoznavanje soljudi, tovarištvo in medsebojno sodelovanje in pomoč, ne glede na spol, starost, narodnost, osebne sposobnosti, družbeni status, vero ali prepričanje.
- **SPOZNAVANJE SEBE IN NOTRANJA IZPOLNITEV** - Gorništvu in gorski športi omogočajo vsakemu posamezniku, da spozna samega sebe, svoje sposobnosti in zmožnosti, da dosega zastavljene cilje in širi svoje obzorje spoznanj.
- **RESNICA** - Resnicoljubnost je ena najlepših lastnosti gornika in pogoj za ovrednotenje dosežkov posameznika ali skupine. Brez popolne resnicoljubnosti je vrednotenje dosežkov v gorah nemogoče.
- **ODLIČNOST** - Gorniške dejavnosti omogočajo, da posameznik razvije svoje sposobnosti do skrajnih mej in doseže cilje, ki se morda nekaterim zdijo nedosegljivi. Prizadevanje za odličnost in iskanje novih mejnikov je pravica vsakega, ki se ukvarja z gorskimi športi.
- **PUSTOLOVŠČINA** - Gorniški športi niso brez nevarnosti. Nevarnosti pa lahko do določene mere obvladamo s trezno presojo, usposobljenostjo in osebno odgovornostjo. Raznolikost gorniških dejavnosti omogoča vsakomur, da si izbere tako gorniško pustolovščino, ki ji je lahko kos z lastnimi močmi.

Členi Tirolske deklaracije

Člen 1 - osebna odgovornost

Gorniki in alpinisti se ukvarjajo z dejavnostjo, ki poteka v naravnem okolju, kjer se lahko zgodi nesreča, pomoč pa morda ne bo takoj na voljo.

Tega se zavedajo in zato se lotevajo le takih tur in vzponov, ki so jim kos, na lastno odgovornost in z zavestjo, da morajo za svojo varnost poskrbeti sami. S svojim ravnanjem nikoli ne smejo ogrožati varnosti drugih ljudi ali naravnega okolja.

Člen 2 – tovarištvo

Člani planinske ali alpinistične skupine morajo biti pripravljene na prilagajanje potrebam svojih tovarišev in morajo svoje osebne cilje podrediti sposobnostim vseh članov skupine.

Člen 3 – skupnost planincev in alpinistov

Vsakemu, ki ga srečamo v gorah ali v stenah, smo dolžni izkazati enako spoštovanje. Niti v največji divjini ali v trenutkih stiske ne smemo pozabiti, da se pravi gornik do drugih vedno vede tako, kot sam želi, da bi se drugi vedli do njega.

Člen 4 – obiski v tujih deželah

Nikoli ne pozabimo, da smo v tujih deželah gostje. Do svojih gostiteljev se obnašajmo spoštljivo, spoštujemo njihove svete kraje, tudi svete gore in njihovo nedotakljivost. Potrudimo se, da bo naš obisk koristil lokalnemu prebivalstvu in prispeval k njihovemu boljšemu življenju. Spoznavanje in razumevanje tujih kultur in načina življenja je pomemben del gorniške ali plezalske izkušnje v tujih deželah.

Člen 5 – odgovornost gorskih vodnikov in vodij planinskih skupin

Vsak poklicni gorski vodnik, pa tudi vsak vodnik planinskih skupin, se mora zavedati svoje vloge in odgovornosti, pa tudi pravic, svoboščin in odgovornosti drugih. Vodniki morajo biti usposobljeni za svoje naloge, poznati morajo zahtevnost nevarnosti in tveganja gorskega okolja, imeti morajo dovolj izkušenj in obvladati vse potrebne veščine, prav tako morajo imeti vso potrebno opremo, stalno preverjati stanje v okolju, kamor vodijo svoje varovance, pa tudi stalno spremljati vremenske spremembe.

Člen 6 – nepredvidljive okoliščine, smrt in umiranje

Da bi lahko prav ravnali v primeru resne nesreče, težkih poškodb ali celo smrti sotovarišev, morajo gorniki jasno poznati tveganja in zahtevnost svoje dejavnosti, biti morajo ustrezno usposobljeni in opremljeni za pomoč soljudem tudi v najtežjih okoliščinah. Vsak član planinske ali alpinistične skupine mora biti pripravljen pomagati drugim, če se zgodi nesreča – pripravljen pa mora biti tudi, da se sooči s posledicami tragičnih dogodkov.

Člen 7 – dostopnost in ohranjanje narave

Verjamemo, da je prost dostop do gora in sten na odgovoren način temeljna pravica vsakega človeka. S svojo dejavnostjo se moramo ukvarjati na tak način, da ne ogrožamo naravnega okolja in aktivno moramo skrbeti za ohranjanje narave. Omejitve dostopa do določenih območij, ki so bile dogovorjene med gorniki in plezalci na eni ter naravovarstvenimi strokovnjaki na drugi strani.

Člen 8 – stil

Kakovost gorniškega doživetja in način, kako rešimo problem, sta pomembnejša od rešitve same. Prizadevamo si, da za seboj ne zapuščamo nobenih sledov.

Člen 9 – prvenstveni vzponi

Prvenstveni vzpon v gorah je ustvarjalno dejanje. Prvenstveni vzpon mora biti opravljen na način, ki je vsaj enakovreden tradicionalno uveljavljenemu načinu plezanja v tistem predelu in spoštljivo do lokalnih plezalcev. V ničemer ne sme ogrozati vrednot in potreb bodočih rodov plezalcev in alpinistov.

Člen 10 – oglaševanje, pokroviteljstvo in odnosi z javnostmi

Odnos med športniki in njihovimi pokrovitelji mora temeljiti na profesionalnosti in mora zagotavljati kar najboljše pogoje za odgovorno ukvarjanje z gorskimi športi. Celotna skupnost športnikov, ki se s svojimi športi ukvarjajo v gorah je, da o svoji dejavnosti pravilno obveščajo in izobražujejo tako javnost, kot tudi medije.

DODATEK 1 – Temeljne točke Tirolske deklaracije in vodila za njihovo uresničevanje

Člen 1: odgovornost vsakega posameznika

Gorniki in alpinisti se ukvarjamo z dejavnostjo, kjer obstaja določeno tveganje za nesreče in tudi možnost, da ne bo mogoče pričakovati nobene zunanje pomoči. Ob upoštevanju tega objektivnega dejstva se s svojo dejavnostjo ukvarjajo na lastno odgovornost in za svojo varnost odgovarjajo sami. S svojo dejavnostjo ne smejo nikoli ogroziti drugih ljudi, niti okolja.

1. Svoje cilje si izbiramo glede na svoje zmožnosti in zmožnosti drugih članov skupine, s katero smo v gorah, prav tako pa tudi glede na razmere v hribih. Odločitev, da bomo glede na trenutni položaj svoj cilj opustili mora biti zmeraj stvar treznega premisleka.
2. Pred turo se je treba prepričati, ali smo dovolj pripravljeni za izbrani cilj, ali smo dovolj tehtno načrtovali vse faze izvedbe ture in ali smo pretehtali vse možnosti.

3. Za turo moramo imeti vso potrebno opremo in moramo jo tudi znati uporabljati.

Člen 2: Tovarištvo v skupini

Vsi člani skupine, ki gredo skupaj v gore, morajo biti pripravljeni na kompromise in na to, da bodo svoje osebne interese prilagodili interesom in sposobnostim vseh članov skupine.

1. Vsak član skupine se mora ozirati na druge in prevzeti svoj delež odgovornosti za svojo varnost in varnost ostalih članov skupine.
2. Noben član skupine ne sme ostati v sam, če bi to zanj lahko pomenilo kakršno koli tveganje.

Člen 3: Solidarnost med gorniki in alpinisti

Vsako osebo, ki jo srečamo v gorah in stenah, smo dolžni spoštovati. Tudi v divjini in v izjemnih situacijah, ki postavljajo pred ljudi skrajne zahteve, se moramo zmeraj do drugih vesti tako, kot si sami želimo, da bi se drugi vedli do nas.

1. Zmeraj storimo vse, kar je v naši moči, da drugih ne bi izpostavljali nevarnosti in jih zmeraj opozarjamo na nevarnosti, ki jim utegnejo pretiti.
2. Prizadevamo si, da v gorah ne bo nikoli nihče diskriminiran ali zapostavljen.
3. Kot obiskovalci gorskega sveta spoštujemo krajevna pravila obnašanja.
4. Prizadevamo si, da bi okolico čim manj motili ali vznemirjali. Tistim, ki so hitrejši od nas, ljubeznivo dovolimo, da nas prehitijo. Ne zasedamo predolgo plezalnih smeri, ki nanje čakajo drugi.
5. Naša poročila o opravljenih vzponih so do podrobnosti odraz resničnega dogajanja.

Člen 4: Obisk tujih dežel

V tujih deželah smo gostje, zmeraj se vedemo vljudno in spoštljivo do domačinov – naših gostiteljev. Spoštovali bomo svete gore in druge svete kraje. Prizadevali si bomo za to, da bi imeli domačini od našega obiska koristi. Razumevanje tujih kultur, šeg, navad in načina življenja je del celovitega gorniškega doživetja v tuji deželi.

1. Do domačinov se zmeraj vedemo prijazno, spoštljivo in vljudno.
2. Spoštujemo vse omejitve dostopa do gora in posameznih sten, ki so v veljavi v deželi gostiteljici.
3. Priporočljivo je, da se pred obiskom tuje dežele seznanimo z njeno zgodovino, družbo in kulturo, politično strukturo države, umetnostjo in verstvi. Tako bomo bolje razumeli domačine in naravno okolje. V primeru, da pride do političnih nemirov, upoštevamo navodila oblasti.
4. Zelo priporočljivo je, da se naučimo vsaj osnovne jezikovne komunikacije v tujem jeziku: pozdrave, zahvalo, izraze za dneve v tednu, števila... Že drobno prizadevanje za boljšo komunikacijo z domačini pogosto obrodi čudovite sadove! S tem pripomoremo k boljšemu razumevanju in sožitju med narodi in različnimi kulturami.

5. Nikoli ne zamudimo priložnosti, da bi svoje plezalno in gorniško znanje posredovali domačinom, ki jih to zanima. Če se želijo domačini pridružiti naši odpravi, jih sprejmimo in jim pomagajmo - tako jim damo najboljšo možnost, da si nabirajo izkušnje.
6. Za vsako ceno se izogibamo, da bi na kakršen koli način žalili verska čustva domačinov, naših gostiteljev. S svojim oblačenjem ne kršimo norm vedenja, ki so v navadi v deželi gostiteljici. Tudi, če nekaterih verskih norm in običajev ne razumemo, se do njih ravnamo tolerantno in spoštljivo.
7. Po svojih najboljših močeh se trudimo pomagati domačinom, ki so pomoči potrebni. Zdravnik na odpravi je pogosto v položaju, da odloča o življenju akutno obolele osebe.
8. Da bi pomagali lokalnemu prebivalstvu, kupujemo čimveč lokalnih pridelkov in izdelkov. Za pomoč najemajmo lokalne vodnike in pomočnike.
9. Če je mogoče, pomagamo domačinom, da razvijajo različne dejavnosti, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju in boljšemu življenju lokalnega prebivalstva.

Člen 5: odgovornost gorskih vodnikov in vodij skupin

Poklicni gorski vodniki, vodniki planinskih skupin in tudi vsi člani skupine, ki gredo skupaj v hribe, morajo razumeti vsak svojo vlogo in odgovornost, pa tudi spoštovati pravice ostalih. Na turo so se vsi dolžni ustrezno pripraviti, seznanjeni morajo biti z zahtevnostjo in objektivnimi okoliščinami, pa tudi tveganji načrtovane ture, biti morajo ustrezno usposobljeni, izkušeni in opremljeni. Pred odhodom morajo preveriti vremensko napoved in okoliščine na območju, kamor so namenjeni.

1. Gorski vodnik ali vodja skupine mora vse člane skupine obvestiti o tem, kakšna so objektivna tveganja načrtovane ture in morebitnih nevarnostih. Če so člani skupine dovolj izkušeni, sprejemajo skupne odločitve na podlagi posvetovanja.
2. Izbrana tura ali plezalni vzpon mora biti primeren za sposobnosti skupine, tako da bodo lahko udeleženci uživali in napredovali.
3. Vodnik ne sme oklevati, če tura presega njegove sposobnosti – brez odlašanja mora klijente napotiti k vodniku, boljšemu od sebe in nikakor zamolčati svojih slabosti. Vsi člani skupine so dolžni opozoriti ostale, če menijo, da je tveganje preveliko in je po njihovem mnenju potrebno spremeniti prvotni načrt.
4. Pri zahtevnih vzponih in v visokogorju, še zlasti na vzponih na visoke gore Himalaje in drugih gorstev, mora vodnik pred vzponom preveriti, ali se udeleženci v celoti zavedajo omejenih možnosti za pomoč ali reševanje v primeru, da bi bile težave večje od pričakovanih. Opozoriti jih mora tudi na dejstvo, da je pomoč vodnika na tako zahtevnih turah oziroma vzponih zelo omejena.

5. Domači gorski vodniki so dolžni sodelovati s kolegi, ki pridejo od drugod in jih opozoriti na lokalne posebnosti, morebitne nevarnosti in posebnosti območja.

Člen 6: Nujni primeri, umiranje in smrt

Ker je gorništvo objektivno nevarna dejavnost, morajo biti tisti, ki se s tem ukvarjajo, pripravljeni na nevarne situacije, nesreče in celo smrt. Razumeti morajo objektivne in subjektivne nevarnosti gorništva, se ustrezno usposablјati, si nabirati izkušnje, imeti primerno opremo in znanje. Vsi morajo biti pripravljeni pomagati drugim, ki se znajdejo v stiski. Pripravljeni morajo biti tudi, da se soočijo s posledicami morebitne nesreče.

1. Pomoč ponesrečenim in tistim v stiski mora imeti v gorah absolutno prednost pred doseganjem lastnih zastavljenih ciljev. Reševanje življenj ali zmanjšanje posledic poškodb soljudi je neprimerno dragocenejši dosežek, kakor kateri koli vrh ali preplezana smer.
2. Kadar gre za nesrečo in ni mogoče pričakovati zunanje pomoči, moramo nuditi gornikom v stiski ali poškodovancem vso pomoč, ki jo zmoremo in jo lahko nudimo, ne da bi pri tem ogrozili lastno varnost.
3. Težko poškodovani ali umirajoči osebi smo dolžni nuditi vso pomoč in oporo, lajšati bolečine in jo ohranjati pri življenju.
4. V primeru, da pride do smrti v odročnih krajih in trupla pokojnika ni mogoče transportirati v dolino, je potrebno narediti točen zapisnik o dogajanju, lokaciji trupa in identiteti pokojnika, kakor tudi o okoliščinah smrti.
5. Določene osebne predmete pokojnika, zlasti osebne dokumente, fotografski aparat ali kamero, filme in fotografije, dnevnik in podobno je treba skrbno shraniti in jih izročiti pokojnikovi družini.
6. V nobenem primeru ni dopustno javno objaviti fotografij ali posnetka trupa brez predhodnega dovoljenja pokojnikovih svojcev.

Člen 7: Dostopnost in varstvo narave

Prepričani smo, da je svoboden dostop do gora in sten temeljna pravica vseh – pod pogojem, da se kot obiskovalci vedejo odgovorno. Gorniških dejavnosti se zmeraj lotevamo z vso odgovornostjo do naravne dediščine in tvorno sodelujemo pri ohranjanju narave. Spoštujemo omejitve in določila, ki so bila sprejeta na podlagi dogovora med gorniki in strokovnjaki s področja varovanja narave ter naravovarstvenimi ustanovami.

1. Spoštujemo pravila vedenja v gorah in stenah, ki omogočajo ohranjanje naravnega okolja gora in sten, rastlinskih in živalskih vrst. Tudi ostale gornike spodbujamo, da ravnajo enako. Izogibamo se kakršni koli hrupni dejavnosti, ki bi lahko vznemirjala živali ali pa druge obiskovalce.
2. Če je le mogoče, se na izhodišče ture pripeljemo z javnimi prevoznimi sredstvi ali pa se dogovorimo s prijatelji in se skupaj pripeljemo z enim osebnim vozilom. Tako zmanjšamo prometno gnečo.

3. Da ne bi povzročali erozije in vznemirjali živali, se na dostopih in sestopih gibljemo po že uhojenih stezah. Na brezpotju izberemo tako pot, da kar najmanj škodujemo naravnemu okolju.
4. V obdobjih parjenja in gnezdenja spoštujemo omejitve, ki jih za določena območja gora ali sten določijo strokovnjaki za ohranjanje narave. O omejitvah obvestimo tudi druge gornike in jih spodbujamo, da se jih držijo.
5. Kadar se lotimo prvenstvenih vzponov ali pristopov v povsem neznane predele, skrbno pazimo, da ne ogrožamo ranljivih biotopov ali redkih vrst živali in rastlin.
6. Pri nadelavanju in vzdrževanju poti ter pri urejanju plezalnih smeri smo dolžni storiti vse, da je vpliv na naravo čim manjši. Vsakršno nameščanje svedrovcev v klasične plezalne smeri je treba zelo skrbno pretehtati.
7. Pri nameščanju varoval poskrbimo, da ne pride do poškodb stene.
8. Ne le, da v dolino odnesemo vse svoje odpadke – poberejo tudi vse morebitne smeti, ki so jih v gorah oziroma v naravnem okolju za seboj pustili drugi.
9. Tam, kjer ni urejenih sanitarij, za opravljanje telesnih potreb poiščemo take kraje, ki so dovolj oddaljeni od človeških bivališč, tabornih prostorov, izvirov, potokov, rek in jezer in dobro premislimo, kako bi kar najmanj ogrožali ekosistem. Izogibamo se ravnanjem, ki bi lahko žalila druge ljudi oziroma njihov čut za estetiko! Na območjih, ki so zelo obiskana in kjer zaradi naravnih okoliščin človeški iztrebki le počasi razpadajo, morajo obiskovalci svoje telesne odpadke odstraniti in jih odnesti v dolino.
10. Skrbno pazimo, da ostane taborni prostor čist. Za odlaganje odpadkov uredimo poseben prostor, ki omogoča, da kasneje vse odpadke pospravimo za sabo. Vsa plezalna oprema – fiksne vrvi, jeklenke s kisikom in šotori ter ostala oprema – mora biti po končani turi pospravljena in odstranjena z gore.
11. Skrbno varčujemo z energetske viri. Zlasti v deželah, kjer je malo drevja za kurjavo, se moramo izogibati dejavnostim, ki bi terjale povečano porabo drv za kurjenje. Na območjih, kjer so gozdovi ogroženi, moramo imeti s seboj dovolj drugega goriva, da zadošča za oskrbo vseh udeležencev odprave vključno z domačimi pomočniki in ne kurimo lesa.
12. Helikopterskega turizma se je treba izogibati, če kakor koli ogroža naravno ali kulturno dediščino.
13. Kadarkoli se pojavijo nesoglasja ali spori glede dostopnosti posameznih območij, se morajo vsi zainteresirani – lastniki zemljišč, uradne ustanove, društva in posamezniki – posvetovati in poiskati skupen dogovor, sprejemljiv za vse.
14. Aktivno sodelujemo pri uresničevanju takih dogovorov, še zlasti tako, da poskrbimo za ustrezno obveščanje o njih in potrebno informacijsko ter interpretacijsko infrastrukturo.
15. Kot posamezniki in kot člani gorniških organizacij se na političnem področju aktivno zavzemamo za ohranjanje narave in okolja.

Člen 8: stil

Kakovost doživetja in način, kako dosežemo svoj cilj sta pomembnejša od samega doseganja cilja. Prizadevamo si, da za seboj ne puščamo nobenih sledov.

1. Trudimo se, da ohranimo originalni značaj vseh plezalnih smeri, še zlasti pa tistih, ki imajo zgodovinski pomen. To pomeni, da plezalci ne smejo nameščati novih in dodatnih stalnih varoval na že obstoječih plezalnih smereh. Izjema so samo smeri, pri katerih je dosežen splošni dogovor na lokalni ravni – vključno s privolitvijo avtorjev prvenstvene smeri.
2. Kot plezalci spoštujemo lokalno plezalno tradicijo in dejstvo, da imajo na posameznih področjih različne stile plezanja in plezalno etiko. Ne vsiljujemo svojih pogledov na plezanje pripadnikom drugih plezalnih krogov – spoštujemo pa tudi svoje tradicije in ne sprejemamo vsiljevanja tujih meril.
3. Upoštevamo dejstvo, da so stene in gore neobnovljiv vir, ki ga moramo deliti z mnogimi obiskovalci, ki imajo različne interese in ga moramo ohraniti tudi za generacije, ki pridejo za nami. Zavedamo se, da bodo morale prihodnje generacije poiskati svoje lastne načine iskanja pustolovščin in doživetij v tem okolju, ki je že danes omejeno. Zato si prizadevamo, da s svojimi posegi v gorah in stenah ne razvrednotimo gorskega okolja in možnosti za doživetja prihodnjim generacijam.
4. Tudi na območjih, kjer je po lokalni plezalni tradiciji sprejemljivo nameščanje svedrovcev poskrbimo, da ostanejo določena območja sten nedotaknjena – naj ostanejo na razpolago zanamcem za njihova lastna iskanja pustolovščin in kot znak našega spoštovanja do različnih stilov plezanja.
5. Tudi smeri, kjer je treba varovanje sproti nameščati, so lahko prav tako zanimive in varne za rekreacijsko plezanje, kot smeri s svedrovci. Večina plezalcev lahko sproti namešča varovanje – naučiti jih je treba takega varovanja in dejstva, da stena v naravnem stanju omogoča doživetje prave pustolovščine in pristnega stika z naravo, s primernim znanjem in izkušnjami pa je vzpon razmeroma varen.
6. Kadar pride do razhajanj glede plezalne etike na določenem območju, morajo plezalci poiskati sporazumen dogovor in ne smejo z ničemer ogroziti splošne pravice do dostopa.
7. Komerčni interesi ne smejo nikoli vplivati na osebno ali lokalno plezalno etiko.
8. Kvaliteten način vzpona na visoke gore pomeni, da ne uporabimo fiksnih vrvi, umetnih poživil (dopinga) ali dodatnega kisika.

Člen 9: Prvenstveni vzponi

Prvenstveni vzpon po novi smeri je kreativno dejanje.

Izveden mora biti na način, ki je vsaj enakovreden že uveljavljeni plezalni etiki območja in ki je spoštljiv do domačih plezalcev in bodočih ponavljalcev.

1. Prvi pristopi na vrhove oziroma prvenstvene smeri morajo biti izvedeni na okolju in naravi prijazen način, v skladu z lokalnimi plezalnimi

tradicijami, željami lastnikov zemljišč in duhovnimi vrednotami domačinov.

2. Skale ne onečastimo s klesanjem ali dodajanjem oprimkov.
3. V gorah mora biti prvenstveni vzpon opravljen brez varovanja od zgoraj.
4. Ob upoštevanju lokalnega izročila in tradicij je pravica avtorja prvenstvene smeri, da odloči o tem, koliko trajnih varoval bo nameščenih v smeri) pri čemer je treba upoštevati člen 8 te deklaracije!).
5. Na območjih, ki so razglašena za zavarovana območja, območja divjine ali za naravne rezervate, je treba uporabo svedrovcev omejiti na minimum.
6. Vrtanje in nameščanje svedrovcev je treba omejiti na minimum tudi pri prvenstvenem vzponu s tehničnim plezanjem in se svedrovcem izogibati tudi na stojščih – razen če je njihova uporaba neizogibna zaradi zagotavljanja nujne varnosti plezalcev.
7. Alpinistične plezalne smeri je treba ohranjati v kar se da naravnem stanju in nameščanje svedrovcev je dopustno le izjemoma in če s tem ne ogrožamo lokalnih plezalnih izročil. Sicer pa naj alpinisti sproti nameščajo varovala in pri tem izkoriščajo naravne oblike stene.
8. Spoštovati je treba samostojnost bližnjih smeri ali smeri, ki imajo del poteka skupen.
9. O opravljenem prvenstvenem vzponu je treba poročati kar se da podrobno in po pravici. O iskrenosti in resnicoljubnosti drugih plezalcev ne dvomimo – razen če imamo za to trdne dokaze.
10. Visoke gore so neobnovljiv vir – posebno na najvišjih gorah se zavzemamo za kar najkvalitetnejši stil vzponov.

Člen 10: Pokrovitelji, oglaševanje in stiki z javnostmi
Sodelovanje med športniki in njihovimi pokrovitelji mora biti profesionalno in mora služiti ciljem in razvoju gorskih športov. Vsa gorniška skupnost je odgovorna da izobražuje in obvešča javnost in medije na pravilen način.

1. Športnik in pokrovitelj morata doseči dogovor o skupnih ciljih. Raznolikost gorskih športov zahteva zelo jasno opredelitev pričakovanj, sposobnosti in zmožnosti tako športnika, kot pokrovitelja, da bi bile možnosti za uspeh kar največje.
2. Da bi plezalci in vrhunski alpinisti lahko ostali dobro pripravljene in napredovali, so odvisni od stalne in zagotovljene podpore pokroviteljev. Zato je zelo pomembno, da pokrovitelji športniku ne obrnejo hrbta in ga ne pustijo na cedilu – tudi če se sooči z nizom neuspehov. Pod nobenim pogojem pa pokrovitelj ne sme siliti športnika k dejanjem, za katera se ne čuti sposobnega ali meni, da so zanj prenevarna.
3. Da bi športnikom zagotovili stalno prisotnost v medijih, je treba vzpostaviti učinkovite poti komuniciranja in jih tudi vzdrževati.
4. Plezalci in alpinisti so dolžni o svojih dosežkih realno in resnicoljubno poročati. Iskreno in natančno poročilo ne prispeva le h kredibilnosti in ugledu plezalca, ampak tudi k ugledu gorskih športov v javnosti.

5. Vrhunski plezalci in alpinisti so dolžni pri svojih stikih z javnostjo, mediji in pokrovitelji vedno in povsod zastopati etiko, stil, družbeno in okoljsko odgovornost, kakor jo opredeljuje Tirolska deklaracija.